СЕНТЯБРЬ
8
1939 во
№ 126 (1089)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

ЗЭВ ЫДЖЫД ИСТОРИЧЕСКӦЙ ТӦДЧАНЛУНА ЗАКОНЪЯС

Сӧветскӧй Союзса уджалысь йӧз, большевистскӧй партия веськӧдлӧм улын, стрӧитісны первокласснӧй индустрия, лӧсьӧдісны мирын медся ыджыд видзму овмӧс, дорисны великӧй Краснӧй Армия.

Вынйӧра утес-великанӧн мир вылын кыпӧдчӧ сӧветскӧй держава. Миян странаса рабочӧйяс, крестьяна, интеллигентъяс сулалӧны добрососедскӧй отношениеяс вӧсна, став странаяскӧд, кодъяс кӧсйӧны кутчысьны сэтшӧм жӧ честнӧй отношениеясӧ миянкӧд. Но миян страна пыр дась сетны сокрушительный отпор любӧй враглы, кодi лысьтас воны миян вылӧ войнаӧн.

СССР-са Верховнӧй Сӧвет внеочереднӧй Нёльӧд Сессияӧн примитӧм сталински мудрӧй законъяс, кодъясы выразитӧма сӧветскӧй народлысь воля, петкӧдлӧны социалистическӧй рӧдиналысь историческӧй победаяс, сылысь несокрушимӧй вынйӧр, сылысь пыр водзӧ содысь достоинство. Сессиялӧн шуӧмъясыс йиджтысьӧмаӧсь Сӧветскӧй странаса народъяслӧн мирӧ непреклоннӧй воляӧн, отчество дорйыны налӧн пыр дасьлунӧн, водзӧ коммунизмӧ мунны налӧн неукротимӧй кӧсйӧмӧн.

„Сельскохозяйственнӧй налог йылысь закон", кодӧс примитіс Сессия, ВКП(б) ЦК майскӧй Пленум шуӧмъяскӧд лӧсялӧмын служитӧ колхознӧй движениелӧн водзӧ развитиелы, ёнмӧдӧ колхозъясын трудовӧй дисциплина, стимулируйтӧ общественнӧй овмӧс вӧсна колхозникъяслысь тӧждлун. Закон лӧсьӧдӧ налог арталӧм доходъяс размер серти прогрессивнӧй шкала кузя да сійӧн сійӧ лӧсялӧ колхозын честнӧя уджалысь колхозникъяслӧн интересъяскӧд.

Тайын зэв ыджыд политическӧй тӧдчанлуныс „Сельскохозяйственнӧй налог йылысь законлӧн".

Рӧдина дорӧ куслытӧм радейтӧм, дасьлун сетны сылы став вынъяс, а ковмас кӧ и вир—медбӧръя войтӧдз—кыпӧдӧ миян странаса гражданаӧс подвигъяс вылӧ, трудовӧй героизм вылӧ, воинскӧй доблесть вылӧ. Социалистическӧй рӧдина—медся дона, медся святӧй быд сӧветскӧй мортлы.

„Всеобщӧй воинскӧй обязанность йылысь закон", кодӧс примитіс Сессия, дзонянас ӧвтечайтӧ сӧветскӧй йӧзлӧн патриотическӧй чувствоясы. Тайӧ закон подуласьӧ Сталинскӧй Конституция принципъяс вылын. Закон являйтчӧ подулӧн Краснӧй Армиялысь да Военно-Морскӧй Флотлысь вынйӧр водзӧ ёнмӧдӧмын, миян социалистическӧй отечестволысь военнӧй могущество содтӧмын.

Выль закон серти содӧ действительнӧй службалӧн срок сухопутнӧй да военно-воздушнӧй вынъясса младшӧй командиръяслы, медым вермисны найӧ совершенствоын овладейтны сложнӧй боевӧй техникаӧн. Ичӧтмӧдсьӧ призывнӧй арлыд, медым ёнмӧдны Краснӧй Армиялысь да Военно-Морскӧй Флотлысь запаснӧй кадръяс. Ӧнiсянь Сӧветъяс странаса юношаяс кутасны призывайтсьыны военнӧй служба вылӧ 18 арӧссянь, сразу среднӧй школа помалӧм бӧрын. Ыджӧдӧны военнообязаннӧйяслы запасын олан срокъяс да учебнӧй сбӧръяслӧн срокъяс, медым кыпӧдны найӧ подготовкалысь качество.

Ыджыд радуйчана волнениеӧн, гордостьӧн воспримитасны тайӧ закон сӧветскӧй нывбабаяс. Налы сетсьӧ позянлун пӧртны олӧмӧ ассьыныс заветнӧй мечта—оружиеӧн кыын дорйыны ассьыныс рӧдина. Военнӧй кадӧ, ковмас кӧ, вермасны лоны призовитӧма вспомогательнӧй да специальнӧй служба нуӧдӧм вылӧ нывбабаӧс, кодъяс имеитӧны медицинскӧй, ветеринарнӧй да специальнӧй техническӧй подготовка.

Тайӧ закон серти пыртсьӧ начальнӧй военнӧй подготовка став неполнӧй да полнӧй среднӧй школаясын, 5-ӧд классянь 7-ӧд классӧдз, да 8-10 классъяса велӧдчысьяслӧн допризывнӧй подготовка. Тайӧ сетас позянлун челядьлы ичӧт арлысянь босьтны „сійӧ моральнӧй да физическӧй качествояссӧ, кодъяс колӧны Краснӧй Армияса боецлы социализм вӧсна да миян рӧдина вӧсна лоан бойясын".

СССР Верховнӧй Сӧветлӧн Сессия ошкис правительстволысь внешнӧй политика да ратифицируйтіс Сӧветскӧй Союз да Германия костын ненападение йылысь договор, кодi эм блестящӧй образец миян партиялӧн да сӧветскӧй властьлӧн сталинскӧй внешнӧй политикалӧн.

Сессиялӧн шуӧмъяс—зэв ыджыд историческӧй тӧдчанлуна документъяс. Найӧ кыпӧдӧны став сӧветскӧй гражданалысь, сӧветскӧй обществолысь коммунизм вӧсна тышын творческӧй активностьлысь выль кыптӧм. Найӧ вооружайтӧны ВКП(б) XVIII съездӧн сувтӧдӧм историческӧй могъяс олӧмӧ пӧртӧм вӧсна тышӧ.

СТАЛИНСКӦЙ ТОМЙӦЗЛӦН ПРАЗДНИК

Краснӧй площадь вылын демонстрацияын участвуйтісны 800 сюрс саяс морт. Ыджыд кыпыдлунӧн столицаса томйӧз празднуйтіс сентябрь 6 лунӧ Международнӧй Юношескӧй Лун—став мирса уджалысь томйӧзлӧн боевӧй смотр лун, мир вӧсна, социализм вӧсна, война ӧзтысьяслы да провокаторъяслы паныд тышлӧн лун.

Мавзолей трибуна вылын—Н. М. Шверник, А. Я. Вышинский, М. Ф. Шкирятов, А. С. Щербаков, Н. Г. Кузнецов, С. М. Буденный, Ем. Ярославский, В. В. Вахрушев, А. Ф. Горкин, В. П. Пронин, ВЛКСМ ЦК-са секретарьяс Н. А. Михайлов, Г. П. Громов, О. П. Мишакова ёртъяс да мукӧдъяс.

Оркестръяс исполняйтӧны „Интернационал". Краснӧй площадь вылӧ воӧны демонстрантъяслӧн первӧй колоннаяс. Найӧс возглавляйтӧны знаменоносецъяслӧн отрядъяс. Тӧв дӧлӧдӧ знамяяслысь пурпурнӧй шӧвк.

...Народъяслӧн великӧй вождь Сталин ёртлы—пламеннӧй чолӧм!—кылӧны восторженнӧй возгласъяс. Площадь оглашайтсьӧ громовӧй „Ураӧн". Социализм странаса том патриотъяс ыджыд кыпыдлунӧн да воодушевлениеӧн демонстрируйтӧны сӧветскӧй томйӧзлӧн мудрӧй учитель да медбур друг Сталин ёртлы ассьыныс пӧсь радейтӧм да беззаветнӧй преданность.

Вылӧ кыпӧдсьӧны Маркслӧн, Энгельслӧн, Ленинлӧн, Сталинлӧн, партия да правительствоса руководительяслӧн уна сюрс портретъяс.

Вынйӧра „Ура" гымалӧ Сӧветскӧй правительство да сылӧн славнӧй руководитель Молотов ёрт честь кузя.

—Мед олас мирлӧн сталинскӧй политика,—кылӧны демонстрантъяс колоннаяслӧн возгласъяс.

Краснӧй площадь вылын демонстрация петкӧдліс сӧветскӧй патриотизмлысь могучӧй вын, сӧветъяс странаса томйӧзлысь дасьлун ӧружиеӧн кыын дорйыны ассьыныс шуда олӧм любӧй враг усласьӧмъясысь.

...Демонстрация мунӧ сійӧ лунӧ, кор капиталистическӧй мир шымыртӧма войнаӧн. Сӧветскӧй томйӧз бура помнитӧ та йылысь. Социалистическӧй строительствоын активнӧя участвуйтӧмӧн, сійӧ ӧтувтӧ ассьыс радъяссӧ мир вӧсна, социализм вӧсна мудзлытӧм тышӧ. Сійӧс оз суны врасплохӧ некутшӧм неожиданностьяс, сійӧ пыр находитчӧ мобилизационнӧй дасьлун состояниеын. Сійӧ тӧдӧ, мый СССР-лӧн быд успех радуйтӧ международнӧй пролетариатӧс, мый сӧветскӧй томйӧзлӧн шуда олӧм являйтчӧ класс серти сылӧн зарубежнӧй вокъяслы идеалӧн.

МЕЖДУНАРОДНӦЙ ЮНОШЕСКӦЙ ЛУН СЫКТЫВКАРЫН

Сентябрь 6 лунӧ Сыктывкарын Краснӧй площадь вылын муніс XXV Международнӧй Юношескӧй Лунлы сиӧм митинг. Митинг вылын участвуйтісны кык сюрс гӧгӧр морт—Сыктывкарса уджалысь йӧз. Чолӧмалан кывйӧн выступитісны ВКП(б) горкомса секретарь А. Елькина ёрт, ВЛКСМ горкомса секретарь С. Безгодов ёрт. Пионеръяс да велӧдчысьяс нимсянь митинг чолӧмаліс пионерка Томова Эмма.

Митинг ыджыд кыпыдлунӧн примитіс Сталин ёртлы чолӧмалана телеграмма.

Рытнас Культура да шойччан паркын вӧлі Международнӧй Юношескӧй Лунлы сиӧм карнавал.

Германия да Польша костын военнӧй действиеяс

НЬЮ-ЙОРК, 5. (ТАСС). Юнайтед пресс агентство юӧртӧм серти, Берлинын заявляйтӧны, мый германскӧй войска босьтісны Катовицы.

РИГА, 5. (ТАСС). Польскӧй источникъясысь юӧртӧны, мый сентябрь 4 лунӧ германскӧй авиация бомбардируйтіс Варшава, Демблин, Познань, Краков да уна мукӧд каръяс да сиктъяс. Ченстохов районын польскӧй самолётъяс бырӧдісны германскӧй танклысь кык колонна. Воздушнӧй бой дырйи полякъяс воштісны 4 самолёт.

Грауденц бердса фронт вылын польскӧй войска окопайтчисны Осса ю берег вылын. Верхнӧй Силезия районын польскӧй войска, кодъяс шедісны германскӧй артиллериялӧн да германскӧй авиациялӧн ён би улӧ, вынужденӧсь вӧлі бӧрыньтчыны.

ПАРИЖ, 5. (ТАСС). Гавас агентство радио пыр передайтӧ польскӧй армияса главнӧй командование штаблысь коммюнике, кодын висьтавсьӧ: „сентябрь 4-ӧд лун вылӧ войын неприятельскӧй авиация бомбардируйтіс Варшава окрестностьясысь дачнӧй местаяс. Сентябрь 4 лунӧ луншӧр бӧрын неприятель бомбардируйтіс столица да мукӧд каръяс. Польскӧй авиация успешнӧя бомбардируйтіс Ченстоховоысь асыв-войвылын противниклысь частьяс. Воздушнӧй бойяс дырйи сентябрь 3 лунӧ польскӧй авиация воштіс 8 самолёт.

Померанияын мунӧны бойяс. Ми вынужденӧсь вӧлі эновтны Быдгощ да Грауденц".

ЛОНДОН, 5. (ТАСС). Рейтер агентство радио пыр юӧртӧ, мый польскӧй эскадрильяяс тӧрыт вӧчисны став фронтъяс вылын удачнӧй налётъяс. Имеитчысь даннӧйяс серти, польскӧй кавалерийскӧй бригада пырис Восточнӧй Пруссияӧ да успешнӧя продвигайтчӧ Трейбург войвылын, противниклысь частьяс зырӧмӧн.

Имеитсьӧны юӧръяс сы йылысь, мый польскӧй бомбардировщикъяс вӧчисны Одер вывса Франкфурт вылӧ налёт, кодi Берлинсянь 50 миля асыввылын. Берлинын такӧд йитӧдын вӧлі йӧзӧдӧма воздушнӧй тревога. Германскӧй да Польскӧй самолётъяс костын вӧлі воздушнӧй бой.

МЕКСИКА ЗАЯВИТІС АСЛАС НЕЙТРАЛИТЕТ ЙЫЛЫСЬ

НЬЮ-ЙОРК, 5. (ТАСС). Юнайтед пресс агентство юӧртӧм серти, Мексика заявитіс аслас нейтралитет йылысь.

ЮЖНО-АФРИКАНСКӦЙ СОЮЗ ОРӦДІС ГЕРМАНИЯКӦД ОТНОШЕНИЕЯС

НЬЮ-ЙОРК, 5 (ТАСС). Юнайтед пресс агентство юӧртӧ, мый Южно-африканскӧй Союзлӧн парламент решитіс орӧдны Германиякӧд отношениеяс.

ЛУНВЫВ РОДЕЗИЯЫН МОБИЛИЗАЦИЯ

ЛОНДОН, 5. (ТАСС). Тӧрыт Лунвыв Родезияын (Африкаын английскӧй колония) вӧлі йӧзӧдӧма территориальнӧй войскаса салдатъясӧс да резервистъясӧс действительнӧй военнӧй служба вылӧ призыв йылысь.

НЕЙТРАЛИТЕТ ЙЫЛЫСЬ ЗАЯВЛЕНИЕ

ПАРИЖ, 5. (ТАСС). Бургоссянь Гавас агентство юӧртӧ, мый генерал Франко кырымаліс Испания нейтралитет йылысь декрет.

СССР-са ВЕРХОВНӦЙ СӦВЕТӦН ПРИМИТӦМ ЗАКОНЪЯС

ЗАКОН

ВСЕОБЩӦЙ ВОИНСКӦЙ ОБЯЗАННОСТЬ ЙЫЛЫСЬ

I ГЛАВА

ОСНОВНӦЙ ПОЛОЖЕНИЕЯС

1 СТАТЬЯ. Всеобщӧй воинскӧй обязанность являйтсӧ законӧн. Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн воинскӧй служба представляйтӧ СССР-са гражданалысь почетнӧй обязанность. (СССР-са Конституциялӧн 132-ӧд статья).

2 СТАТЬЯ. Отечество дорйӧм эм священнӧй долг СССР-са быд гражданинлӧн. Рӧдиналы измена: присяга нарушитӧм, врагла дорӧ вуджӧм, государстволӧн военнӧй мощлы ущерб вӧчӧм, шпионаж— карайтсьӧны закон став строгӧглунӧн, кыдзи медся сьӧкыд злодеяние. (СССР-са Конституциялӧн 133-ӧд статья).

3 СТАТЬЯ. Став мужчинаяс—СССР-са граждана, раса, национальность, вероисповедание, образовательнӧй ценз, социальнӧй происхождение да положение вылӧ видзӧдтӧг, обязанӧсь отбывайтны СССР-са вооруженнӧй вынъяс составын военнӧй служба.

4 СТАТЬЯ. СССР-са вооруженнӧй вынъяс состоитӧны Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялысь, Рабоче-Крестьянскӧй Военно-Морскӧй Флотысь, Пограничнӧй да внутренней войскаысь.

5 СТАТЬЯ. Воинскӧй служба состоитӧ действительнӧй службаысь да армия да флот запасын службаысь.

6 СТАТЬЯ. Действительнӧй служба вылын сулалысьяс шусьӧны военнослужащӧйясӧн. Запасын сулалысьяс шусьӧны военнообязаннӧйясӧн.

7 СТАТЬЯ. Действительнӧй службалӧн срокъяс устанавливайтсьӧны татшӧм:

а) Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн сухопутнӧй частьясса рядовӧй составлы—2 во;

б) Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн сухопутнӧй частьясса младшӧй начальствующӧй составлы—3 во;

в) Армия да флот Военно-воздушнӧй вынъяслӧн рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы—3 во;

г) Береговӧй оборона частьясса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы—4 во;

д) Рабоче-Крестьянскӧй Военно-Морскӧй Флотлӧн корабльясса да частьясса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы—5 во;

е) Внутренней войскаса рядовӧй составлы—2 во;

ж) Внутренней войскаса младшӧй начальствующӧй составлы—3 во;

з) Пограничнӧй войскалӧн сухопутнӧй частьясса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы—3 во;

и) Пограничнӧй войскалӧн корабльясса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы—4 во.

8 СТАТЬЯ. Действительнӧй службалӧн срок артавсьӧ январь 1 лунсянь призыв нуӧдан во кольӧм мысти.

9 СТАТЬЯ. СССР-са Оборона кузя, Военно-Морскӧй Флот кузя да Пытшкӧсса делӧяс кузя Народнӧй Комиссаръяслы сетсьӧ право:

а) задерживайтны колана случайын военнослужащӧйясӧс действительнӧй служба вылын установитӧм срокысь вывті 2 тӧлысьӧдз срок вылӧ;

б) Вуджӧдны колана случайын военнослужащӧйясӧс войскалӧн ӧти родысь мӧдӧ службалысь срокъяс соответствующӧя вежӧмӧн.

10 СТАТЬЯ. Рядовӧй да младшӧй начальствующӧй состав армияса да флотса запасын сулалӧны 50 арӧӧдз.

Армиялӧн да флотлӧн запас юксьӧ кык категория вылӧ—первой да мӧд вылӧ. (31-ӧд статья).

11 СТАТЬЯ. Военнослужащӧйяс да военнообязаннӧйяс вайӧдсьӧны присягаӧ аслас Народлы, аслас Сӧветскӧй Рӧдиналы да СССР-са Рабоче-Крестьянскӧй Правительстволы верность вылӧ.

12 СТАТЬЯ. Военнослужащӧйяс да военнообязаннӧйяс юксьӧны начальствующӧй да рядовӧй состав вылӧ.

Начальствующӧй состав юксьӧ группаяс вылӧ: высшӧй, старшӧй, средней да младшӧй вылӧ.

13 СТАТЬЯ. Оборона кузя да Военно-Морскӧй Флот кузя Народнӧй Комиссаръяслы сетсьӧ право босьтны учет вылӧ да примайтны служба вылӧ армияӧ да флотӧ ньывбабаясӧс, кодъяс имеитӧны медицинскӧй, ветеринарнӧй да специальнӧй техническӧй подготовка, а сідз жӧ кыскыны найӧс учебнӧй сборъяс вылӧ.

Военнӧй кадӧ ньывбабаяс, кодъяс имеитӧны индӧм подготовка, вермасны лоны призывайтӧмаӧсь армияӧ да флотӧ вспомогательнӧй да специальнӧй служба нуӧдӧм вылӧ.

II ГЛАВА

ДЕЙСТВИТЕЛЬНӦЙ ВОЕННӦЙ СЛУЖБА ВЫЛӦ ПРИЗЫВ ЙЫЛЫСЬ

14 СТАТЬЯ. Действительнӧй служба вылӧ призывайтсьӧны граждана, кодъяслы призывайтчан воӧ (январь 1 лунсянь декабрь 31 лунӧдз) тырӧ дасӧкмыс арӧс, а средней школа да сылы соответствуйтан учебнӧй заведениеяс помалысьяслы — даскӧкъямыс арӧс.

15 СТАТЬЯ. Действительнӧй служба вылӧ очереднӧй призыв нуӧдсьӧ быд во быдлаын сентябрь 15-ӧд лунсянь октябрь 15 лунӧдз Оборона кузя Народнӧй Комиссар приказ серти. Гражданаӧн призыв кежлӧ явитчан точнӧй срокъяс устанавливайтсьӧны районнӧй военнӧй комиссаръяс приказъясӧн.

16 СТАТЬЯ. Действительнӧй служба вылӧ очереднӧй призывъяс подготовитӧм да нуӧдӧм вылӧ СССР-лӧн территория юксьӧ районнӧй призывнӧй участокъяс вылӧ.

17 СТАТЬЯ. Призывнӧй участокъясӧ быд во январь — февраль тӧлысьяс кежӧн приписывайтсьӧны граждана, кодъяслы январь 1 лунӧдз тыри 18 арӧс, а средней школаясса велӧдчысьяслы—17 арӧс тырӧм мысти.

Приписка нуӧдсьӧ постояннӧй либӧ временнӧй олан места серти, мый йылысь припишитӧмлы сетсьӧ специальнӧй свидетельство.

18 СТАТЬЯ. Призывнӧй участокӧ приписка вылӧ йӧз, кодъяс подлежитӧны припискаӧ, обязанӧсь явитчыны районнӧй военнӧй комиссариатӧ срокын, кодӧс установитӧма Военнӧй комиссар приказӧн, да представитны паспорт либӧ чужан во йылысь свидетельство.

Призывнӧй участокъясӧ припишитӧм йӧз шусьӧны призывникъясӧн.

19 СТАТЬЯ. Призыв явитӧм бӧрын быд призывайтчысь обязан явитчыны точнӧ срокын, кодӧс индӧма Военнӧй комиссар приказын, и сійӧ призывнӧй участокӧ, кытчӧ сійӧс припишитӧма.

Призывнӧй участок вежӧм допускайтсьӧ сӧмын призыв волӧн май 1 лунӧдз. Тайӧ срок бӧрын призывнӧй участок вежӧм вермас лоны лэдзӧма сӧмын татшӧм случайясын:

а) приписаннӧйӧс кӧ вуджӧдӧма администрацияӧн удж вылӧ мӧд местаӧ;

б) приписаннӧй кӧ локтіс олан выль местаӧ став семья составӧн.

20 СТАТЬЯ. Призыв вылӧ явитчӧмысь некод оз освобождайтсьы, йӧз кындзи, кодъяс получитӧмны образование помалӧм вылӧ отсрочка.

Призыв кежлӧ срокын явитчытӧмлӧн уважительнӧй помкаясӧн лыддьысьӧны:

а) призывайтчысьлӧн висьӧм, кодi медицинскӧй свидетельство серти препятствуйтіс личнӧй явкалы;

б) стихийнӧй характера препятствиеяс, но сэки аскадӧ локтӧмлӧн позьтӧмлун должен лоны удостоверитӧма сиктса Сӧветӧн либӧ рабоче-крестьянскӧй милиция органӧн призывайтчысь олан места серти.

21 СТАТЬЯ. Действительнӧй служба вылӧ граждана-лы призыв нуӧдӧмын отсасьӧм могысь районнӧй (карса) военнӧй комиссаръяс бердын лӧсьӧдсьӧны районнӧй (карса) призывнӧй комиссияяс составын:

Председатель —районнӧй (карса) Военнӧй комиссар;

Шленъяс: уджалысь йӧз депутатъяс Сӧветлӧн районнӧй (карса) исполнительнӧй комитетса председательӧс вежысь, НКВД районнӧй (карса) отделениеса начальник, районнӧй (карса) милициялӧн начальник да 2 врач, кодъясӧс торйӧдӧны районнӧй (карса) Военнӧй комиссар требование серти здравоохранение кузя местнӧй органъяс.

Районнӧй (карса) призывнӧй комиссиялӧн состав вынсьӧдсьӧ республиканскӧй, краевӧй, областнӧй либӧ соответственнӧй окружнӧй Военнӧй комиссарӧн.

Районнӧй (карса) призывнӧй комиссияяс вылӧ пуктыссьӧ:

а) призывайтанаяслы медицинскӧй освидетельствование;

б) действительнӧй служба вылӧ призывайтӧмъясӧс воинскӧй частьясӧ определитӧм;

в) висьӧм кузя отсрочкаяс да семейнӧй положение кузя льготаяс предоставитӧм;

г) физическӧй недостатокъяс да висьӧмъяс кузя, кодъясӧс установитӧма врачьясӧн-комиссияса шленъясӧн, висьӧмъяс да физическӧй недостатокъяс особӧй расписаниеӧд лӧсялӧмын, кодӧс вынсьӧдӧма Оборона кузя Народнӧй Комиссарӧн, воинскӧй обязанностысь освобождитӧм.

22 СТАТЬЯ. Союзнӧй республика кузя, кодi оз имеит областнӧй деление, автономнӧй республика, край, область, округ кузя призыв нуӧдӧмын отсӧг вылӧ соответствующӧй военнӧй комиссаръяс бердын лӧсьӧдсьӧны призывнӧй комиссияяс составын:

Председатель—республиканскӧй, краевӧй, областнӧй либӧ окружнӧй военнӧй комиссар;

Шленъяс: республика Совнаркомса председательӧс вежысь (республиканскӧй комиссияясын), уджалысь йӧз депутатъяс Сӧветлӧн областнӧй (краевӧй), окружнӧй исполнительнӧй комитетса председательӧс вежысь, пытшкӧсса делӧяс кузя наркомӧс вежысь (республиканскӧй комиссияясын), НКВД областнӧй (краевӧй) управлениеса либӧ окружнӧй отделса начальникӧс вежысь, Рабоче-Крестьянскӧй Военно-Морскӧй Флотысь представитель, милициялӧн республиканскӧй, областнӧй (краевӧй) управлениеса либӧ окружнӧй отделса начальник да кык врач, кодъясӧс торйӧдӧ комиссияса председатель требование серти здравоохранениелӧн соответствующӧй органӧн.

Республиканскӧй, краевӧй областнӧй да окружнӧй призывнӧй комиссияяс вылӧ пуктыссьӧ районнӧй (карса) призывнӧй комиссияясӧн веськӧдлӧм, найӧ деятельность бӧрся контроль, а сідз жӧ призывайтана гражданалысь да районнӧй призывнӧй комиссияяса шленъяслысь заявлениеяс видлалӧм найӧн призывнӧй комиссияса решениекӧд сӧгласитчытӧм случайын.

Районнӧй (карса) призывнӧй комиссия постановление вылӧ жалоба оз сувтӧд сійӧ постановлениесӧ олӧмӧ пӧртӧм.

Республиканскӧй, краевӧй, областнӧй да окружнӧй призывнӧй комиссиялӧн постановлениеяс являйтчӧны окончательнӧйӧн да водзӧ обжалуйтӧмӧ оз подлежитны.

23 СТАТЬЯ. Став призывайтанаяс подвергайтсьӧны медицинскӧй освидетельствуйтӧмӧ, кодi нуӧдсьӧ врачьясӧн-районнӧй (карса) призывнӧй комиссияса либӧ шленъясӧн врачьяс-комиссияса шленъяс наблюдение улын привлекитӧм врачьясӧн.

Призывайтанаяслысь физическӧй годность определитӧм подув вылын районнӧй (карса) призывнӧй комиссия примитӧ решение найӧс действительнӧй строевӧй либӧ нестроевӧй служба вылӧ зачислитӧм йылысь, сійӧс призывайтаналы явитӧмӧн.

Медицинскӧй освидетельствование результатъяскӧд лӧсялӧмын призывнӧй комиссия имеитӧ право примитны решение, сійӧс призывайтаналы явитӧмӧн:

а) висьӧм кузя военнӧй службаӧ временнӧй негодность йылысь локтан очереднӧй призывӧдз отсрочка сетӧмӧн;

б) призывайтаналӧн физическӧй недостатокъяс эмлун дырйи, кодъяс препятствуйтӧны военнӧй служба нуӧмлы, военнӧй службаӧ полнӧй негодность йылысь.

ПРИМЕЧАНИЕ: Действительнӧй военнӧй служба вылӧ призывайтанаяслысь физическӧй пригодность да здоровьелысь состояние определитігӧн делӧдінӧ недобросовестнӧй либӧ пристраснӧй отношение лэдзӧмысь врачьяс-комиссияса шленъяс, сідз жӧ кыдзи призывайтанаясӧс медицинскӧй освидетельствуйтӧм вылӧ привлекитӧм врачьяс, нуӧны уголовнӧй кывкутӧм.

24 СТАТЬЯ. Висьӧм кузя отсрочка (23 статьялӧн „а" §) сетсьӧ куимысь не уна ӧджык, код бӧрын призывайтана либӧ босьтсьӧ действительнӧй служба вылӧ, либӧ признайтсьӧ годнӧйӧн военнӧй кадӧ нестроевӧй служба вылӧ да перечислитсьӧ запасӧ, либӧ признайтсьӧ дзик негоднӧйӧн

(Водзӧ видзӧд 3-ӧд листб.).

ЗАКОН
ВСЕОБЩӦЙ ВОИНСКӦЙ ОБЯЗАННОСТЬ ЙЫЛЫСЬ
(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

военнӧй служба вылӧ да исключайтсӧ воинскӧй учетысь.

25 СТАТЬЯ. СССР-са граждана, кодъяс олӧны заграницаын, призывнӧй участокӧ припишитчыны подлежитӧны общӧй основаниеяс вылын. Действительнӧй служба вылӧ призывайтчыны найӧ обязанӧсь локны СССР-ӧ да явитчыны приписка места серти общеустановленнӧй срокын.

26 СТАТЬЯ. Семейнӧй положение кузя льгота сетсӧ сійӧ призывайтанаяслы, кодъяс являйтчӧны начӧти работникъяслӧн семьяын да видзӧны асланыс трудӧн кык нетрудоспособнӧй родительӧс.

Нетрудоспособнӧй родительяслӧн лыддысьӧны:

а) 60-ысь унджык арӧса бать да 55-ысь унджык арӧса мам;

б) I либӧ II группаа инвалид бать да мам, арлыд вылӧ видзӧдтӧг.

27 СТАТЬЯ. Мирнӧй кадӧ льготникъяс освобождайтсьӧны действительнӧй службабысь да зачисляйтсьӧны II категория запасӧ.

28 СТАТЬЯ. II категорияа запасӧ зачислитӧм льготник кӧ семейнӧй положение вежсьӧм вӧсна воштас льгота вылӧ право, то сійӧ вермас лоны запасысь призывайтӧма действительнӧй служба вылӧ, но та дырйи тайӧ пӧрадокыс призыв лунсянь сохраняйтсӧ 5 во чӧж.

29 СТАТЬЯ. Средней школаын велӧдчысьяслы действительнӧй служба вылӧ призывысь отсрочка сетсӧ сійӧс помавтӧдз, но 20 арӧсысь не ыджыдджыкъяслы.

30 СТАТЬЯ. Арестованнӧй йӧз, ыстӧмъяс да высланнӧйяс, а сідз жӧ судӧн бӧрйысян правоясысь лишитӧмъяс, наказание отбывайтан кадӧ армияӧ да флотӧ оз призывайтсьыны.

III ГЛАВА

РЯДОВӦЙ ДА МЛАДШӦЙ НАЧАЛЬСТВУЮЩӦЙ СОСТАВЛӦН ЗАПАС ЙЫЛЫСЬ

31 СТАТЬЯ. Действительнӧй службалысь срок служитӧм бӧрын военнослужащӧйяс зачисляйтсьӧны I категорияа запасӧ.

Призывникъяс, кодъяс лишнӧйӧн колисны армия да флот укомплектуйтӧм кузя наряд тыртӧм бӧрын, получитісны льгота семейнӧй положение кузя, а сідз жӧ военнӧй кадӧ нестроевӧй служба вылӧ годнӧйясӧн признайтӧмъяс (24-ӧд статья), зачисляйтсьӧны II категорияа запасӧ.

Мӧд категорияа запаснӧйяс, кодъясӧс зачислитӧма запасӧ кыдзи наряд тыртӧм бӧрын лишкаын колысьяс, Оборона кузя Народнӧй Комиссар приказ серти вермасны лоны призывайтӧмаӧсь действительнӧй служба вылӧ запасӧ зачислитӧмсянь 5 во чӧж.

ПРИМЕЧАНИЕ: 19-сянь 50 арӧсӧдз нывбабаяс, кодъясӧс примитӧма учет вылӧ тайӧ законлӧн 13-ӧд статья серти, зачисляйтсьӧны II категория запасӧ.

32 СТАТЬЯ. I да II категорияяслӧн запас юксьӧ 3 разряд вылӧ быдӧн возрастнӧй признак серти:

I разряд—35 арӧсӧдз;
II разряд—45 арӧсӧдз;
III разряд—50 арӧсӧдз.

33 СТАТЬЯ. I разрядлӧн I категорияа рядовӧй составысь запаснӧйяс призывайтсьӧны кык тӧлысся учебнӧй сборъяс вылӧ I разряда запасын сулалан кад чӧжнас квайтӧдз.

I разрядлӧн I категория рядовӧй составысь запаснӧйяс, кодъясӧс гӧтӧвитӧны младшӧй командиръяс должностьяс вылӧ, учебнӧй сбор вылӧ призывайтсьӧны 3 тӧлысь кежлӧ срокӧн.

I разряда младшӧй начальствующӧй составысь запаснӧйяс призывайтсьӧны 3 тӧлысся учебнӧй сборъяс вылӧ I разряда запасын сулалан кад чӧжӧн квайтӧдз.

ПРИМЕЧАНИЕ: Лётнӧй состав, кодӧс припишитӧма Военно-Воздушнӧй вынъяслӧн частьясӧ, Оборона кузя Народнӧй Комиссар приказ серти вермас привлекайтчыны срокъясысь вывті, кодӧс индӧма тайӧ статьяӧн, лётно-техническӧй тренировка вылӧ тӧлысьын куимысь не унджык.

34 СТАТЬЯ. I разряда II категорияысь запаснӧйяс призывайтсьӧны 2 тӧлысся сборъяс вылӧ I разряда запасын сулалан кад чӧжӧн ӧкмысысь.

35 СТАТЬЯ. I разряда младшӧй начальствующӧй составысь запаснӧйяс, кодъяс подготовляйтсьӧны младшӧй лейтенант, (либӧ сылы равнӧйяс) звание вылӧ, учебнӧй сбор вылӧ призывайтсьӧны 3 тӧлысь кежлӧ срокӧн.

Младшӧй лейтенант (либӧ сылы равнӧй) звание вылӧ испытание выдержитысьяс пройдитӧны водзӧ службасӧ запасын запасса средней начальствующӧй составкӧд общӧй основаниеяс вылын. Йӧз, кодъяс оз выдержитны тайӧ испытаниеяссӧ, кольӧны младшӧй начальствующӧй состав запасын.

36 СТАТЬЯ. I да II категорияясса II разрядысь запаснӧйяс призывайтсьӧны тӧлысся учебнӧй сборъяс вылӧ II разряда запасын сулалан кад вітӧдз.

37 СТАТЬЯ. I да II категорияясса III разрядысь запаснӧйяс призывайтсьӧны 1 тӧлысся учебнӧй сбор вылӧ III разряда запасын сулалан кад чӧжӧн.

38 СТАТЬЯ. Учебнӧй сборъяс кындзи, запаснӧйяс вермасны лоны призывайтӧмаӧсь поверочнӧй сборъяс вылӧ 10 лунӧдз срок вылӧ.

Колана случайын Оборона да Военно-Морскӧй Флот кузя Народнӧй Комиссаръяс имеитӧны право задерживайтны военнообязаннӧйясӧс учебнӧй сборъясын 2 тӧлысьӧдз срок вылӧ срокъясысь вывті, кодӧс лӧсьӧдӧма тайӧ законӧн.

IV ГЛАВА

СРЕДНЕЙ, СТАРШӦЙ ДА ВЫСШӦЙ НАЧАЛЬСТВУЮЩӦЙ СОСТАВ ЙЫЛЫСЬ

39 СТАТЬЯ. Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн, Рабоче-Крестьянскӧй Военно-Морскӧй Флотлӧн, Пограничнӧй да Внутренней войскалӧн средней, старшӧй да высшӧй начальствующӧй составса йӧз сулалӧны действительнӧй военнӧй служба вылын да запасын.

40 СТАТЬЯ. Армия да флот запасӧ зачисляйтчӧны начальствующӧй составса йӧз действительнӧй службалысь срок наӧн помалӧм бӧрын, а сідз жӧ действительнӧй служба помалӧм запасса младшӧй начальствующӧй составысь йӧз, кодъясӧс гӧтӧвитӧма средней начальствующӧй составлысь должностьяс занимайтіг кежлӧ.

Запас юксьӧ 3 разряд вылӧ арлыдлӧн признак серти.

41 СТАТЬЯ. Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн, Пограничнӧй да Внутренней войскалӧн средней, старшӧй да высшӧй начальствующӧй составса йӧз сулалӧны действительнӧй служба вылын да запасын татшӧм предельнӧй арлыдӧдз:

Званиеяс	Предельнӧй арлыдъяс			
	действительнӧй служба	I разряда запас	II разряда запас	III разряда запас
Младшӧй лейтенантъяс, лейтенантъяс, младшӧй политрукъяс да налы равнӧйяс . . .	30	40	50	55
Старшӧй лейтенантъяс, политрукъяс да налы равнӧйяс	35	45	55	60
Капитанъяс, старшӧй политрукъяс, майоръяс батальоннӧй комиссаръяс да налы равнӧйяс	40	50	55	60
Подполковникъяс, старшӧй батальоннӧй комиссаръяс, полковникъяс, полковӧй комиссаръяс да налы равнӧйяс	45	50	55	60
Комбригъяс, бригаднӧй комиссаръяс да налы равнӧйяс	55	60	—	65
Комдивъяс, дивизионнӧй комиссаръяс, налы равнӧйяс да старшӧйяс	60	60	—	65

42 СТАТЬЯ. Рабоче-Крестьянскӧй Военно Морскӧй Флотлӧн да Пограничнӧй войскаса корабльяслӧн средней, старшӧй да высшӧй начальствующӧй составса йӧз сулалӧны действительнӧй служба вылын да запасын татшӧм предельнӧй арлыдӧдз:

Званиеяс	Предельнӧй арлыдъяс			
	действительнӧй служба	I разряда запас	II разряда запас	III разряда запас
Младшӧй лейтенантъяс, лейтенантъяс, старшӧй лейтенантъяс, младшӧй политрукъяс, политрукъяс да налы равнӧйяс	35	40	45	50
Капитан-лейтенантъяс, старшӧй политрукъяс да налы равнӧйяс	40	45	50	55
III ранга капитанъяс, батальоннӧй комиссаръяс да налы равнӧйяс	45	50	—	55
II ранга капитанъяс, полковӧй комиссаръяс да налы равнӧйяс	50	55	—	60
I ранга капитанъяс, бригаднӧй комиссаръяс да налы равнӧйяс	55	60	—	65
II ранга флагманъяс, дивизионнӧй комиссаръяс, налы равнӧйяс да старшӧйяс . .	60	60	—	65

43 СТАТЬЯ. Предельнӧй арлыд тырӧм бӧрын запасын сулалысь начальствующӧй составса йӧз увольняйтчӧны отставкаӧ.

44 СТАТЬЯ. Запасса начальствующӧй составысь йӧз отбывайтӧны учебнӧй да практическӧй сборъяс:

а) I разряда запасын сулалысьяс вермасны лоны призывайтӧмаӧсь быд во 3 тӧлысьӧдз срок кежлӧ;

б) II разряда запасын сулалысьяс призывайтсьӧны кык сбор вылӧ кузьтанас 3 тӧлысьысь не унджык быдӧн;

в) III разряда запасын сулалысьяс призывайтсьӧны ӧти кык тӧлысся сбор вылӧ;

г) учебнӧй сборъяс кост кадколастын запасса начальствующӧй состав вермас привлекайтсьыны поверочнӧй сборъяс вылӧ срокнас 10 лунӧдз.

Сборъяслӧн общӧй срок начальствующӧй составӧн запасын сулалан став кад чӧжӧн оз вермы ветыртны 36 тӧлысь.

Запасса начальствующӧй составлӧн различнӧй группаяслы да специальностьяслы сборъяслысь срокъяс пределъясын, кодъясӧс лӧсьӧдӧма тайӧ статьяӧн определяйтсӧ Оборона, Военно-Морскӧй Флот да Пытшкӧсса делӧяс кузя Народнӧй Комиссаръясӧн принадлежность серти. Колана случайын Оборона да Военно-Морскӧй Флот кузя Народнӧй Комиссаръяс имеитӧны право задержитны запасса начальствующӧй составысь йӧзӧс учебнӧй сборъяс вылын, 2 тӧлысьӧдз срок вылӧ срокъяс вывті, кодӧс лӧсьӧдӧма тайӧ законӧн.

V ГЛАВА

ВОЕННОСЛУЖАЩӦЙЯСЛӦН ДА ВОЕННООБЯЗАННӦЙЯСЛӦН ПРАВОЯС, ОБЯЗАННОСТЬЯС ДА КЫВКУТӦМ ЙЫЛЫСЬ

45 СТАТЬЯ. СССР-са Конституциякӧд лӧсялӧмӧн военнослужащӧйяс да учебнӧй сборъяс вылӧ призывайтӧм военнообязаннӧйяс пользуйтчӧны правояс став полнотаӧн да нуӧны сӧветскӧй гражданалысь став обязанностьяс.

Военнослужащӧйяслӧн правояс да обязанностьяс, кодъяс петӧны военнӧй служба условиеясысь, устанавливайтсьӧны тайӧ законӧн да воинскӧй уставъясӧн.

46 СТАТЬЯ. Став военнообязаннӧйяс, кодъясӧс призывайтӧма армияӧ да флотӧ учебнӧй сбор вылӧ, обеспечивайтсьӧны сбор кад вылӧ натуральнӧй довольствиеӧн государство щӧт весьтӧ.

47 СТАТЬЯ. Рабочӧйяс да служащӧйяс получайтӧны лӧсьӧдӧм пӧрадокын отпуск кад кежлӧ, кодi колӧ призывӧн да воинскӧй учетӧн йитчӧм делӧяс кузя явитчӧм вылӧ.

48 СТАТЬЯ. Рабочӧйяс да служащӧйяс, кодъясӧс призывайтӧма учебнӧй сбор вылӧ, сохраняйтӧны сбор кад чӧж уджалан местасӧ либӧ занимайтан должностьсӧ да получайтӧны уджалан места кузяыс аслас шӧркодь удждонлысь джынсӧ.

Колхозникъяслы, кодъясӧс призывайтӧма учебнӧй сбор вылӧ, колхоз начисляйтӧ сбор кад чӧж джынсӧ трудоденьяс шӧркодь лыдлысь, кодъясӧс сійӧ кад чӧжӧн начислитӧма сійӧ жӧ специальностя да квалификацияа мукӧд колхозникъяслы.

49 СТАТЬЯ. Запасса начальствующӧй составысь йӧз сбор кадын получайтӧны воинскӧй частьысь

(Помсӧ видзӧд 4-ӧд листб.).

ЗАКОН

ВСЕОБЩӦЙ ВОИНСКӦЙ ОБЯЗАНОСТЬ ЙЫЛЫСЬ

(ПОМ)

суточнӧй сьӧм размеръяськӧй, кодӧс лӧсьӧдӧма армияса да флотса личнӧй составлы денежнӧй довольствие йылысь положениеӧн.

50 СТАТЬЯ. Запасса начальствующӧй составлы олан местасяньыс сбор местадӧз мунӧм да бӧр локтӧм вылӧ сетсьӧны воинскӧй перевозочнӧй документъяс да мынтыссьӧ суточнӧй сьӧм туй кад чӧжсьыс. (49 статья).

51 СТАТЬЯ. Денежнӧй довольствиеяс, кодъясӧс получайтӧны военнослужащӧйяс да военнообязаннӧйяс армияысь да флотысь, освобождайтсьӧны став налогъясӧн да сборъясӧн обложитӧмысь.

52 СТАТЬЯ. Военнослужащӧйяс да налӧн семьяяс оз подлежитны жилӧй помещениеясысь административнӧй пӧрадокын выселитӧмӧ.

53 СТАТЬЯ. Начальствующӧй составса военнослужащӧйяс да сверхсрочнӧй службаса военнослужащӧйяс мынтӧны наӧн занимайтӧм жилӧй площадьысь льготнӧй ставкаяс кузя действуйтысь закон серти.

54 СТАТЬЯ. Срочнӧй службаса красноармеецъяслӧн да младшӧй командиръяслӧн письмӧяс, кодъяс мӧдӧдсьӧны воинскӧй частьӧн, пересылайтсьӧны донбосьттӧг. Сідз жӧ донбосьттӧг пересылайтсьӧны срочнӧй службаса красноармеецъяслы да младшӧй командиръяслы найӧ служба места кузя адресуйтӧм письмӧяс.

Действительнӧй служба ӧти во чӧжӧн красноармеецъяс пользуйтчӧны правоӧн донбосьттӧг ыстыны 1 почтовӧй посылка аслас паськӧмӧн, бельӧн да кӧмкотӧн.

55 СТАТЬЯ. Начальствующӧй составса йӧз, кодъяс олӧны действительнӧй военнӧй служба вылын, да налӧн семьяяс железнодорожнӧй, воднӧй, автомобильнӧй да воздушнӧй туй сообщениеяс кузя переездъяс дырйи пользуйтчӧны льготаясӧн воинскӧй перевозкаяс йылысь положение серти, кодӧс вынсьӧдӧма СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн.

56 СТАТЬЯ. Несчастнӧй случайяс либӧ ранение случайяс дырйи военнослужащӧйясӧс государственнӧй обеспечение, начальствующӧй состава йӧзлы да сверхсрочнӧй службаса военно-служащӧйяслы выслужитӧм воясысь пенсияяс сеталӧм, сідз жӧ военнослужащӧйлӧн смерть случайын пенсияяс да пособиеяс сеталӧм нуӧдсьӧ СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн вынсьӧдӧм положение подув вылын.

57 СТАТЬЯ. Дисциплинарнӧй проступокъясысь, а сідз жӧ служебнӧй обязанностьяс исполняйтігӧн неправильнӧй действиеясӧн государстволы материальнӧй ущерб вӧчӧмысь военно-служащӧйяс да учебнӧй сборъяс вылӧ призывайтӧм военнообязаннӧйяс нуӧны кывкутӧм воинскӧй дисциплинарнӧй устав серти.

Преступлениеясысь, кодъясӧс веськӧдӧма воинскӧй служба нуӧм кузя установитӧм пӧрадоклы паныд, военнослужащӧйяс, а сідз жӧ учебнӧй сборъяс вылӧ призывайтӧм военнообязаннӧйяс нуӧны кывкутӧм воинскӧй преступлениеяс йылысь положение серти.

VI ГЛАВА

ВОИНСКӦЙ УЧЕТ ЙЫЛЫСЬ

58 СТАТЬЯ. Став военнообязаннӧйяслы найӧ олан местаын нуӧдсьӧ специальнӧй учет Оборона кузя Народнӧй Комиссарӧн вынсьӧдӧм положение серти.

59 СТАТЬЯ. Став военнообязаннӧйяслы да призывникъяслы первичнӧй учет нуӧдӧм пуктыссьӧ военно-учетнӧй столъяс вылӧ: каръясын—Рабоче-Крестьянскӧй Милицияса отделениеяс бердын, а сиктса местаясын да поселокъясын—сиктса да поселковӧй сӧветъяс бердын.

ПРИМЕЧАНИЕ: Заграницаын олысь СССР-са гражданалы воинскӧй учет нуӧдсьӧ СССР-са полномочнӧй представительствоясӧн да консульствоясӧн.

60 СТАТЬЯ. Запасса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы персональнӧй (качественнӧй) учет нуӧдсьӧ военно-учетнӧй столъясын, а численнӧй учет—войска род да военнӧй специальностьяс кузя—районнӧй (каръясса) военнӧй комиссариатъясын.

61 СТАТЬЯ. Запасса начальствующӧй составлы персональнӧй (качественнӧй) учет нуӧдсьӧ районнӧй (каръясса) военнӧй комиссариатъясын.

62 СТАТЬЯ. Призывникъяслы персональнӧй (качественнӧй) учет нуӧдсьӧ районъясса (каръясса) военнӧй комиссариатъясын.

63 СТАТЬЯ. Военнообязаннӧй, коді локтӧ пыр (тӧлысьӧн джынйӧн дорысь дырджык кежлӧ) олӧм вылӧ карӧ либӧ сійӧ жӧ карас милициялӧн мӧд отделениеса районӧ, обязан сдайтны домоуправлениелы (домовладелецлы) паспорткӧд ӧттшӧтш и ассьыс воинскӧй билет ӧтпырйӧ прописка нуӧдӧм вылӧ да воинскӧй учетӧ босьтӧм вылӧ.

Воинскӧй учетӧ примитӧм вылӧ милицияса отделениеӧ военнообязаннӧйлӧн личнӧй волӧм абу обязательнӧй.

64 СТАТЬЯ. Военнообязаннӧй, коді мунӧ карысь пыр (тӧлысьӧн джынйӧн дорысь дырджык кежлӧ) олӧм вылӧ мӧд местаӧ либӧ сійӧ жӧ карын милициялӧн мӧд отделениеса районӧ, обязан сетны домоуправлениелы (домовладелецлы) военнӧй билет воинскӧй учетысь снимитӧм вылӧ.

65 СТАТЬЯ. Военнообязаннӧй, коді локтӧ пыр (тӧлысьӧн джынйӧн дорысь дырджык кежлӧ) олӧм вылӧ сиктса местаӧ, обязан куим лунъя срокӧн личнӧ волыны сиктса Сӧветӧ да вайны ассьыс военнӧй билет воинскӧй учет вылӧ зачислитӧм могысь.

66 СТАТЬЯ. Военнообязаннӧй, коді мунӧ сиктса местаысь пыр (тӧлысьӧн джынйӧн дорысь дырджык кежлӧ) олӧм вылӧ мӧд местаӧ либӧ сійӧ жӧ районса мӧд сиктса Сӧвет территория вылӧ, обязан воинскӧй учетысь снимитчӧм могысь личнӧ волыны сиктса Сӧветӧ да вайны ассьыс военнӧй билет.

67 СТАТЬЯ. 63—66 статьяясӧн установитӧм учетнӧй правилӧяс соблюдайттӧмысь военнообязаннӧйяс подвергайтсьӧны штрафӧ административнӧй пӧрадокын 100 шайтӧдз либӧ кыскыссьӧны уголовнӧй кывкутӧмӧ.

68 СТАТЬЯ. Военнообязаннӧй населениеӧс учитывайтӧмӧн веськӧдлӧ Оборона кузя Народнӧй Комиссариат.

Рабоче-Крестьянскӧй Милициялӧн Главнӧй Управление вылӧ пуктыссьӧ контроль Оборона кузя Народнӧй Комиссариатӧн установитӧм военно-учетнӧй правилӧяс милицияса став отделениеясӧн стӧча соблюдайтӧм бӧрся.

69 СТАТЬЯ. Милицияса органъяс обязанӧсь:

а) следитны домоуправлениеясӧн (домовладелецъясӧн) 63—66 статьяясӧн установитӧм учетнӧй правилӧяс олӧмӧ пӧртӧм бӧрся;

б) вӧчны розыск всеобщӧй воинскӧй обязанность олӧмӧ пӧртӧмысь уклоняйтчысьясӧс.

70 СТАТЬЯ. Милицияса органъяс да сиктса Сӧветъяс обязанӧсь коравны военнообязаннӧйясӧс военнӧй комиссариатъясӧ да воинскӧй частьясӧ наӧн требуйтӧм серти.

71 СТАТЬЯ. Предприятиеяс да учреждениеяс вылӧ пуктыссьӧ тайӧ предприятиеяс либӧ учреждениеяс военнообязаннӧй рабочӧйяслӧн да служащӧйяслӧн общеобразовательнӧй да техническӧй подготовкаын лоӧм вежсьӧмъяслы, а сідз жӧ служебнӧй положениеын лоӧм вежсьӧмъяслы учет.

VII ГЛАВА

МОБИЛИЗАЦИЯ КУЗЯ ДА ВОЙНА КАДӦ ПРИЗЫВ ЙЫЛЫСЬ

72 СТАТЬЯ. Мобилизация объявляйтсьӧ СССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиум Указӧн (СССР-са Конституциялӧн 49-ӧд статья, пункт „Л").

Мобилизация кузя призыв да войнаӧ кадся последующӧй призывъяс нуӧдсьӧны СССР-са Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧвет постановление серти Оборона кузя Народнӧй Комиссар приказъясӧн.

73 СТАТЬЯ. Мобилизация объявитігӧн:

а) Тайӧ кад кежлас армияын да флотын сулалысьяс ставныс кольсьӧны особӧй распоряжениеӧдз;

б) Военнообязаннӧйяс, кодъясӧс припишитӧма воинскӧй частьясӧ, локтӧны пунктӧ да срокын, кодӧс индӧма мобилизационнӧй предписаниеын, а припишиттӧмъяс призывайтсьӧны Оборона кузя Народнӧй Комиссарӧн лэдзӧм особӧй приказӧн.

74 СТАТЬЯ. Военнӧй кадӧ призваннӧйяс семьяяслы государственнӧй обеспечение (пенсияяс да пособиеяс) сетсьӧ СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветӧн вынсьӧдӧм особӧй положение серти.

VIII ГЛАВА

ТОМИЙӦЗЛЫ НАЧАЛЬНӦЙ ДА ДОПРИЗЫВНӦЙ ВОЕННӦЙ ПОДГОТОВКА ЙЫЛЫСЬ

75 СТАТЬЯ. Ученикъяслы начальнӧй военнӧй подготовка нуӧдсьӧ став школаясын 5-ӧд классянь заводитӧмӧн да 7 классӧн помалӧмӧн.

76 СТАТЬЯ. Школаясса учебнӧй планын начальнӧй военнӧй подготовка вылӧ индыссьӧ кват лунын 2 час.

77 СТАТЬЯ. Допризывнӧй военнӧй подготовка пройдитӧны:

а) средней школаса куим старшӧй классъясын (8,9 да 10 классъяс) да сылы соответствуйтысь учебнӧй заведениеясын (техникумъяс, рабфакъяс, ФЗУ школаяс да с. в.) велӧдчысьяс;

б) высшӧй учебнӧй заведениеясса студентъяс, действительнӧй служба пройдитысьяс кындзи.

Средней школаясын да налы приравнитӧм учебнӧй заведениеясын допризывнӧй военнӧй подготовка вылӧ индыссьӧ кват лунын 2 часӧн.

78 СТАТЬЯ. Учебнӧй заведениеясын начальнӧй да допризывнӧй военнӧй подготовка нуӧдсьӧ штатнӧй военнӧй руководительясӧн, кодъяслы мынтыссьӧны соответствующӧй Народнӧй Комиссариатъясса сметаяс серти.

79 СТАТЬЯ. Начальнӧй да допризывнӧй военнӧй подготовкаӧн веськӧдлӧм пуктыссьӧ Оборона кузя Народнӧй Комиссариат вылӧ.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1939 во, сентябрь 1 лун.

Варшава вылӧ германскӧй бомбардировщикъяслӧн уськӧдчылӧм

НЬЮ-ЙОРК, 5. (ТАСС). Варшавасянь Юнайтед пресс агентство юӧртӧм серти талун гринвичскӧй кад серти 7 час да 10 минутын 17 германскӧй бомбардировщик вӧчисны Варшава вылӧ налёт. Зенитнӧй артиллериялӧн заградительнӧй би вӧсна бомбардировщикъяс вынуждендӧсь вӧлі лэбны 4.500 метр вылнаті. Ассошиэйтед пресс юӧртӧмый налёт муніс 35 минут чӧж.

Китайын военнӧй действиеяс

Центральнӧй Китайын. Хубей провинцияса фронтъяс вылын мунӧны передовӧй частьяслӧн неыджыд бойяс.

Лунвыв Китайын. Сентябрь 4 лунӧ китайскӧй войска босьтісны Цзэнчэн Кантон (лунвылын) да Шэнькан (Кантон асыв-войвылын). Кык лунся бойяс дырйи японецъяс воштісны сюрс саяс мортӧс виӧмӧн.

Ответственнӧй редактор И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты „Коми комсомолец". Телефон: 5—01.
Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на один мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита №. 2880. Типография Наркомместпрома Коми АССР.